

Turizm Ön Lisans Eğitiminde Kariyer Planlaması: Gaziantep Örneği¹

Yrd. Doç. Dr. Nalan IŞIK

Gaziantep Üniversitesi, Turizm ve Otelcilik MYO, e-posta: isiknalan@hotmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3072-649X>

Çağdaş PEKTAŞ

Gaziantep Üniversitesi, Yüksek Lisans Öğrencisi, e-posta: pektascagdas22@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0496-0183>

Öğr. Gör. Eyüp ATILGAN

Gaziantep Üniversitesi, Turizm ve Otelcilik MYO, e-posta: atilganeyp@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6049-9163>

Öz

Turizm eğitimi turizm sektöründeki işgücünün niteliğinin artmasına katkı sunmaktadır. Bu bağlamda turizm eğitimi alan öğrencilerin kariyer planlamalarının incelenmesi turizm sektöründeki insan kaynakları yönetiminin geliştirilmesi ve yeni gelişmelerin değerlendirilmesi açısından önemlidir. Çalışma ile Gaziantep 2016-2017 dönemi 1. sınıf ön lisans öğrencilerinin kariyer planlamasına ilişkin anket yapılmıştır. Anket, demografik özelliklere ilişkin sorular ile 5'li Likert ölçeğinin kullanıldığı ifadeler bulunmaktadır. Anket bulguları, öğrencilerin okudukları bölümü kendi istekleri doğrultusunda seçmelerine rağmen kariyerlerini planlamadan kısmen bilgi sahibi olduklarını, genelde özel sektörde çalışmak istediklerini göstermektedir. Ayrıca öğrencilerin çalışma hayatında işletmelerin manevi içeriğe sahip motivasyon yöntemlerini uygulamaları ve işlerini severek yapmalarının önemli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Turizm, Ön lisans, Kariyer Planlama, Anket.

Türk Turizm Araştırmaları Dergisi
Cilt.2, Sayı.2, 2018
ss.10-20.

DOI: 10.26677/tutad.2018.28

Önerilen Atf:

Işık, N., Pektaş, Ç. ve Atılgan, E. (2018). Turizm Ön Lisans Eğitiminde Kariyer Planlaması: Gaziantep Örneği, *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, Cilt.2, Sayı.2, ss.10-20.

¹ Bu çalışma 18-22 Ekim 2017 tarihleri arasında düzenlenen 18. Ulusal Turizm Kongresi'nde bildiri olarak sunulmuş ve bildiri kitabında yayımlanmıştır.

Career Planning in Tourism Associate's Degree Training: Gaziantep Example

Assistant Prof. Dr. Nalan IŞIK

Gaziantep University, Tourism and Hotel Management Vocational School, e-mail:
isiknalan@hotmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3072-649X>

Çağdaş PEKTAŞ

Gaziantep University, MSc Student, e-mail: pektascagdas22@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0496-0183>

Lecturer Eyüp ATILGAN

Gaziantep University, Tourism and Hotel Management Vocational School, e-mail:
atilganeyup@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6049-9163>

Abstract

Tourism education contributes to the increase in the quality of the labor in the tourism sector. In this context, the examination of the career planning of tourism students is important for the development of human resources management in tourism sector and evaluation of new developments. A questionnaire on the career planning of first grade undergraduate students of Gaziantep 2016-2017 period was conducted with the study. The questionnaire includes questions about demographic characteristics and statements using the 5-point Likert scale. Survey findings show that even though students choose their reading section according to their own desires, they are partially informed before they plan their careers, and generally want to work in the private sector. It has also been achieved that in the working life of the students it is important for the businesses to apply motivational methods with spiritual content and to do business with pleasure.

Keywords: Tourism, Associate, Career Planning Survey.

Journal of Turkish Tourism Research
Vol. 2, Issue.2, 2018
pp.10-20.

Suggested Citation:

Işık, N., Pektaş, Ç. and Atılğan, E. (2018). Career Planning in Tourism Associate's Degree Training: Gaziantep Example, *Journal of Turkish Tourism Research*, Vol.2, Issue.2, pp.10-20.

GİRİŞ

Günümüzde turizm, döviz geliri sağlayan ve aynı zamanda ülkelerin sosyal ve ekonomik kalkınmasına katkıda bulunan önemli bir hizmet sektörü haline gelmiştir. Turist akımlarına uğrayan destinasyonlar, büyük yabancı yatırımlar için cazip bölgeler olurken yeni istihdam alanı yaratılmasına da olanak sunmuştur (Gezen ve Köroğlu, 2014:214). Günümüzde istihdam açısından geniş bir yelpazeye sahip olan turizm sektöründe nitelikli çalışan ihtiyacı da sürekli hâle gelmiştir. Turizm alanında iyi bir eğitim almış iş gücü, turizm sektöründeki hizmetin kalitesine katkıda bulunmaktadır (Ünlüöner ve Boylu, 2005:13).

Turizm çok bileşenli, kendini sürekli yenileyen bir hizmet sektörüdür ve turizm eğitimi veren kurumların temel amacı bu sektörün her kademesinde istihdam edilecek elemanları yetiştirmektir. Bu bağlamda turizm eğitimi alan öğrencilerin sektörde görev alma istekleri, kariyer planlarına ilişkin algılarının ortaya konması bu sektördeki insan kaynakları yönetimi ile istihdama ilişkin eksikliklerin tespit edilmesine ve politika uygulamalarına ışık tutacaktır (Olçay ve Düzgün, 2015:1128). Kariyer genel anlamda kişinin içinde bulunduğu işte kademeli olarak ilerlemesini (Olçay ve Düzgün, 2015:51) statü kazanmasını, sorumluluk almasını (Türkay ve Eryılmaz, 2010:180) deneyim elde etmesini ve iş alanındaki değerlendirmeleri olarak tanımlanmaktadır (Dinçer vd., 2013: 43).

Gaziantep, turizm sektöründe yemek kültürüyle dünya çapında bir yer edinmiştir. Bunun yanında farklı turizm çeşitleri de hızla gelişmektedir. Gaziantep'te ara eleman, orta düzey yönetici yetiştirmek amacıyla lise ve ön lisans düzeyinde eğitim verilmektedir. Bu çalışma, Gaziantep Üniversitesi Turizm ve Otelcilik Meslek Yüksekokulu'nda (TOMYO) turizm eğitimi alan ön lisans öğrencilerinin kariyer planlarında hangi unsurlara dikkat ettiklerini ve turizm sektörüne ilişkin görüşlerinin ortaya konmasını amaçlamıştır. Çalışmadan elde edilecek bulguların Gaziantep'te turizm sektöründe yer alan merkezi ve yerel kamu kurumlarının politika uygulamalarına katkı sunacağı düşünülmektedir. Ayrıca bu çalışmanın sonuçlarının, turizm sektöründe faaliyette bulunan özel işletmeler için de istihdam etmeyi planladıkları elemanların görüşlerini değerlendirme fırsatı ve insan kaynakları planlamalarına fayda sağlayacağı tahmin edilmektedir.

KURAMSAL ÇERÇEVE

Küreselleşen dünyada turizm sektörünün rekabetçi yapısı önemli hale gelmiştir. Bu yapı içerisinde yer alabilmek ve varlığını sürdürebilmek için kalifiye, kendisini sürekli geliştiren ve yenileyen insan gücüne ihtiyacı vardır. Kalifiye insan gücü de iyi eğitim almış olan turizm okulu mezunlarının sektör içerisinde faaliyet göstermesiyle sağlanabilir (Olçay vd., 2016:323).

Eğitim, bireylerin kendi yaşantılarını doğrultusunda davranış biçimlerini eğitimin amacına uygun bir şekilde istenilen yöne doğru çekerek değişiklikler oluşturma sürecidir (Ulama vd., 2015:342). Türkiye'de turizm eğitimi çeşitli kademelerdeki (lise, ön lisans, lisans, lisansüstü) turizm okullarında verilmektedir (Üzümcü vd., 2015:181). Turizm mesleki eğitimi; turizm alanında bilgi sahibi olan ya da olmayan kişilere sektörün ve sektördeki tüketicilerin beklentilerine cevap verecek bir şekilde gerekli teorik ve pratik bilgilerin verildiği (Olçay, 2008:384), bireylere ayrılmış gözetimsiz eşit ve adaletli hizmet verme ahlâkının kazandırıldığı mesleki eğitim olarak tanımlanabilir (Ulama vd., 2015:342). Bu bağlamda turizm eğitiminin temel amacı; halkta turizm

bilinci oluşturmak ve turizm sektöründe istihdam eden ve edecek olan bireylere bir takım davranış biçimleri kazandırarak sektörün verimliliğini artırmak ve devamlılığını sağlamaktır (Olçay, 2008:384).

Turizm sektöründeki planlama çalışmaları başta olmak üzere üretilen mal ve hizmetlerin turistlere sunulmasında sorumluluğu olan en üst kademe yöneticiden en alt kademedeki personele kadar turizm eğitiminin gerekli olduğuna dair birçok neden bulunmaktadır. Turizm eğitimi gerektiren nedenler aşağıda sıralanmıştır (Olçay, 2008:384-385).

- Turizm emeğe dayalı bir sektör olduğundan dolayı insancıl bir özelliği bulunmaktadır. Bu insancıl özelliği geliştirmek için turizm eğitimi gereklidir.
- Turizm eğitimi, sektörde istihdam eden bireylere bilgi, beceri ve tecrübe kazandırır.
- Turizm eğitimi, turizm sektörü içerisindeki turistik ürün niteliği taşıyan tarihi eserlerin korunması gerektiğini insanlara öğretir.
- Turizm sektöründe istihdam eden bireylere karşılaştıkları olaylar karşısında akılcı bir yöntemle durum değerlendirmesi yapmak, tarafsız bir şekilde çözüm önerileri geliştirmek ve ortaya çıkan sonuçları kontrol etme yeteneği kazandırmak için turizm eğitimi gereklidir.
- Turizm sektöründe güçlü bir pazar anlayışı oluşturmak, ülke ekonomisine katkıda bulunmak, turizm sektöründeki tanıtma ve pazarlamanın karmaşık yapısına modern çözümler getirmek için turizm eğitimi gereklidir.

Turizm eğitimi alan veya almış olan öğrencilerin farklı çalışma alanlarına yöneldiği görülmektedir. Bu durumun meydana gelmesinde bazı faktörlerin olduğu görülmektedir (Üzümcü vd., 2015:184). Bu faktörler; sektörün yapısı gereği çalışma olanağının sezonluk olması, turizmin olumsuz çalışma koşulları, uzun ve ağır koşullardaki iş ortamı, çalışanlara düşük ücret verilmesi, mesleki standartların olmaması, öğrencilerin staj sürecinde yaşadıkları olumsuz deneyimler, çalışanların sosyal güvence altına alınmaması, çalışanlara sunulan hizmetlerin yeterli olmaması, çalışma saatlerinin uzun olması ve öğrencilerin turizm alanını isteyerek tercih etmemesi şeklindedir (Üzümcü vd., 2015:184; Aslan vd., 2012:204; Çimen, 2008:195). Bu olumsuz faktörler turizm eğitimi alan öğrencilerde kariyer planlamalarını olumsuz etkilerken turizm sektörüne ilişkin görüşlerini de olumsuz etkileyebilmektedir. Belirli bir dönem sonra bu iki olgu öğrencilerde kısır döngüye dönüşmektedir. Böylece öğrenciler hem etkin kariyer planı yapamamakta hem de sektörde verimli olacaklarına inanmamakta ve mesleklerine karşı aidiyet duygusu zayıflayabilmektedir.

Turizm sektörünün çalışma alanı geniş olduğu için sektördeki nitelikli personel ihtiyacı sürekli artmaktadır (Olçay ve Düzgün, 2015:1128). Turizm eğitimi alan öğrenciler mezun olduktan sonra turizm alanında ya da turizm dışı alanlarda kariyer yapmak isteyeceklerdir. Kariyer hem birey için hem de işletmeler için önemli bir kavram haline gelmiştir (Ulama vd., 2015:344). Kariyer, bireyin yetenekleri ve ilgisindeki değişimler, çalıştığı alanda kendisini geliştirmesi ve tecrübe edinmesi olarak tanımlanmaktadır (Dinçer vd., 2013:43). Ayrıca kariyer; bireyin çalışma hayatı boyunca iş yerinde kendisine verilen rollerdeki beklentilerini ve isteklerini gerçekleştirebilmesi için eğitilmesi ve bunun sonucunda içinde bulunduğu örgütlerde ilerleyebilmesi olarak da tanımlanmaktadır (Gezen ve Köroğlu, 2014:215).

Kariyer planlaması bir bireyin çalışma hayatında başarılı olmak adına bulunduğu örgütte en üst makamda olmak istemesi şeklinde tanımlanmaktadır. Kariyer planlaması süreç açısından bireyin çalışma hayatında önem arz etmektedir. Bu süreçte birey kariyer hedeflerini belirleyip bu hedefleri iyi analiz ederek kariyerinde yüksek motivasyonla ilerleme kaydedebileceğini söylemek mümkündür (Dinçer vd., 2014:44).

LİTERATÜR TARAMASI

Literatürde farklı alanlarda eğitim alan öğrencilerin kariyer planlarını değerlendiren çalışmalara sıklıkla rastlanmasına rağmen turizm eğitimi alan öğrencilerin mesleklerini değerlendirmelerine ilişkin araştırmalar yeni yeni oluşmaktadır. Aşağıda turizm eğitimi alan öğrencilerin kariyer planlarına ilişkin literatür örnekleri sunulmuştur.

Baltacı, Üngören, Avsallı ve Demirel (2012), üç farklı üniversiteden (Akdeniz Üniversitesi, Süleyman Demirel Üniversitesi ve Balıkesir Üniversitesi) 446 öğrencinin eğitim memnuniyetlerinin ve geleceğe yönelik bakış açılarının belirlenmesine yönelik bir araştırma gerçekleştirmiştir. Öğrencilerin yarısından fazlasının öğrenim gördükleri bölümleri planlamadan bilinçsiz bir şekilde seçtiğini ve bu öğrencilerin gelecek kaygısının yüksek olduğunu belirtmiştir. Buna karşın bilinçli tercih yapan öğrencilerin gelecek kaygılarının daha düşük olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüme göre geleceğe bakış açılarının değiştiğini ortaya koymuştur.

Dinçer, Akova ve Kaya (2013), ön lisans düzeyinde eğitim alan 166 öğrencinin katıldığı ve iki üniversitenin (İstanbul Üniversitesi ve Gümüşhane Üniversitesi) karşılaştırılmasını içeren araştırmada, öğrencilerin beşte dördünden fazlasının turizm sektöründe kariyer yapmak istediğini belirtmiştir. Mezun olduktan sonra öğrencilerin büyük bir kısmının eğitime devam etmek istediğini, gelecek beş ile on beş yıllık süreçte ise büyük bir kısmının üst ve orta kademe yönetici olarak çalışmak istediğini ifade etmiştir. Ayrıca iki üniversite öğrencileri arasında yapılan karşılaştırmada; İstanbul Üniversitesi'nde okuyan öğrencilerin turizm sektöründeki kariyer olanaklarına daha olumlu baktıkları ve kariyer olarak turizm sektörünü seçmiş olmaktan mutlu olduğunu ortaya koymuştur. Bu durumun nedenini ise İstanbul şehrinin öğrencilerin kariyer planları için daha fazla imkân sağlaması olarak belirtmiştir. Sonuç olarak iki farklı üniversitede öğrenim gören öğrencilerin kariyer planlamalarında önemli farklılıkların olduğunu tespit etmiştir.

Çarıkçı ve Morçin (2014), ön lisans düzeyinde öğrenim gören 33 öğrencinin kariyer değerlerini incelemiştir. Öğrencilerin kariyerlerini belirlerken bağımsız olmak istediklerini ve buna bağlı olarak kendi iş saatlerini belirleyebilecekleri ve kendi kararlarını alabilecekleri bir kariyere sahip olmak isteyen öğrencilerin, kendi iş yerini kurmayı arzuladıklarını ve kariyerlerini kendi fikirleri doğrultusunda oluşturmayı amaçladıklarını belirtmiştir.

Gezen ve Köroğlu (2014), lisans düzeyinde eğitim gören 397 öğrencinin kariyer seçimine etki eden kariyer çapalarının belirlenmesine yönelik araştırmada, öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümü isteyerek seçmelerinin mezun olduktan sonra da mesleği yapma isteklerinin kariyer değerleri üzerinde etkili olduğunu ifade etmiştir.

Güzel, Akdağ, Güler ve Şener (2014), üç farklı üniversitede (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Mersin Üniversitesi ve Girne Amerikan Üniversitesi) turizm eğitimi alan 414

öğrencinin turizmde kariyer algılamalarını incelemiştir. Bu çalışmada, öğrencilerin farklı üniversitelerde ve farklı şehirlerde eğitim görmelerinin turizmde kariyer algılarının farklı olduğunu belirtmiştir. Ayrıca öğrencilerin sektörde tecrübelerinin bulunup bulunmamasının kariyer tercihlerine etki etmediğini ortaya koymuştur.

Olca ve Düzgün (2015), lise düzeyinde turizm eğitimi alan 406 öğrencinin turizm sektöründeki istihdam niteliğinin kariyer planları üzerindeki etkisini incelemiştir. Araştırmada, öğrencilerin sektörde iş bulma ve çalışma koşullarına ilişkin ifadelerde kararsız kalmalarına rağmen sektördeki kariyer beklentilerinin yüksek olmasından dolayı kariyerlerini sektörde sürdürmede kararlı oldukları tespitinde bulunmuştur.

Ulama vd. (2015), lisans düzeyinde eğitim alan 700 öğrencinin kariyer algılamalarına yönelik araştırmada, turizm sektöründeki olumsuzluklara rağmen öğrencilerin sektöre karşı olumlu bir tutum sergilediklerini ifade etmiştir. Öğrencilerin turizm eğitimi almayı kendilerinin seçtiklerini ve öğrencilerin yarısından fazlasının kariyerlerini turizm sektöründe yapmayı tercih ettiklerini belirtmiştir. Lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin turizm bilgilerinin genellikle turizm eğitimine başladıklarında edindiklerini ortaya koymuştur. Bundan dolayı öğrencilerin doğru ve doyurucu biçimde bilgilendirilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Ayrıca öğrencilerin mezun olduktan sonra beş ile on beş yıllık süreçte kariyerlerini üst ve orta kademe yönetici olarak sürdürmek istediklerini belirtmiştir.

YÖNTEM

Çalışmanın evrenini 2016-2017 eğitim öğretim yılında Gaziantep Üniversitesi TOMYO' da öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışmanın örnekleme 2016-2017 eğitim öğretim yılında Gaziantep Üniversitesi TOMYO' da öğrenim görmekte olan 1. sınıf öğrencileri dâhil edilmiştir (n=287). Araştırma verileri 01.05.2017 – 19.05.2017 tarihleri arasında toplanmıştır.

Araştırmada kariyer planlamalarına ilişkin görüşler ölçeğinden yararlanılmıştır. Çalışmada kullanılan anket formu Tahtaloğlu'nun (2012) yılında yapmış olduğu "Turizm Eğitimi Almakta Olan Üniversite Öğrencilerin Kariyer Planlamalarına İlişkin Görüşlerin İncelenmesi" adlı yüksek lisans tez çalışmasından elde edilmiştir. Veri toplama aracı olan anket formu araştırmacı tarafından öğrencilere dağıtılarak gözlem altında doldurmaları sağlanmıştır. Çalışmaya toplam 182 öğrenci dâhil olmuştur. Ancak bu öğrencilerden 17 tanesi formu eksik veya yanlış doldurduğu için değerlendirmeye alınamamıştır. 165 anket formunun değerlendirilmesiyle araştırmaya katılım oranı %57 olmuştur. Verilerin toplandığı günlerde okula gelmeyen öğrenciler araştırmaya dâhil edilememiştir.

Anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde öğrencilerin demografik özellikleri ile ilgili 10 soru; ikinci bölümde öğrencilerin mezuniyet sonrası kariyer planlarına dair görüşlerine ilişkin 5 soru ile 5'li Likert ölçeği (1=Kesinlikle önemsiz 5= Kesinlikle önemli) ile değerlendirilen toplam 21 ifade bulunmaktadır. Araştırmanın verileri SPSS 21.0 İstatistik paket programına aktarılarak analiz edilmiştir. Araştırmada kullanılan kariyer planlamalarına ilişkin görüşler ölçeğinin güvenilirlik katsayısı Cronbach's Alpha testi ile belirlenmiştir. Uygulanan test sonucunda Cronbach's Alpha değeri 0,829 olarak hesaplanmış olup araştırmanın yüksek derecede güvenilir olduğu görülmüştür.

BULGULAR ve TARTIŞMA

Demografik özellikleri incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin %40,6'sı kız, %59,4'ü erkeklerin oluşturduğu gözlenmiştir. Öğrencilerin %49,1'i, 21-25; %47,3'ü 17-20 yaşlarındadır. Tercih edilen bölümler incelendiğinde %36,4'ü Turizm ve Otel İşletmeciliği, %12,1'i İkram Hizmetleri, %38,8'i Turizm ve Seyahat Hizmetleri, %12,7'si Aşçılık programlarında eğitimlerini sürdürmektedirler. Bu öğrencilerin %81,8'inin ailesinde turizm sektöründe çalışan bulunmamaktadır. Öğrencilerin %70,9'u bölümlerini kendi isteklerine göre seçmişlerdir. Ancak turizm okulu dışında okuma istekleri incelendiğinde bu oranın %72, 1 ile evet cevabı olduğu tespit edilmiştir.

Turizm sektöründeki kariyer olanaklarına ilişkin görüşlerini ortaya koyan sorulara öğrencilerin %59,4'ünün kariyer planlamasından kısmen bilgi sahibi olduğu belirlenmiştir. Özel kurumlarda çalışmak isteyenlerin oranı %50,3'tür. %49,1'i kendi işini kurmak isterken %20,6'sı üst kademe yönetici olmak istemektedir. Çalışmaya katılan öğrencilerin mezun olduktan 10 yıl sonra kendilerini nerde görmek istedikleri sorusunu %44,2'si kendi iş yerini kurmak, %38,2'si üst kademe yönetici olmak istediği yönünde cevaplamıştır. Bu durum mezun olduktan hemen sonraki pozisyonları için verilen cevapların oranlarına benzemektedir. Öğrencilerin turizm sektöründe çalışılması durumunda %18,2'si mutfak, %15,8'i seyahat acentesini tercih ederken %13,3'ü ön büro, %13,3'ü rehberlik tercihinde bulunmuştur.

5' li Likert ölçeğine göre soruların değerlendirildiği ölçek 1 numaralı tabloda sunulmuştur. Buna göre ankete katılan öğrencilerin kariyer planlarını algılama oranlarının anket genelinde çok yüksek düzeyde ($x: 4,28$, $ss: 0,829$) olduğu tespit edilmiştir. Bu durum kısmen bilgi sahibi olmalarına rağmen eğitim sürecinin öğrencilerin kariyer planlamasında etkili olabileceğini ve öğrencilerin kariyer planlamalarına duyarlı olduğunu göstermektedir. Öğrenciler analizde kariyerler planlamalarında yaptıkları işi seviyor olmalarını en yüksek düzeyde ($x: 4,72$, $ss: 0,548$) önemli bulmuşlardır. Anket geneline göre ücret dışındaki aynı yardımların yapılmasına ise ($x: 3,55$, $ss: 1,118$) yüksek düzeyde katılmışlardır.

Tablo 1. Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Çalışmak İstedikleri Kurumdan Beklentilerine İlişkin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Lütfen aşağıda yer alan değerlendirmelerle ilgili olarak görüşünüze en yakın gelen ifadeyi işaretleyiniz.	Kesinlikle Önemli	Önemli	Kısmen Önemli	Önemli	Kesinlikle Önemli	X	SS
	%	%	%	%	%		
1. İş yerimde işten çıkarılma tehlikesi olması benim için	6,1	4,8	13,3	39,4	36,4	3,95	1,114
2. İş yerimdeki ücret seviyesi benim için	1,2	0,6	7,9	41,8	48,5	4,36	0,757

3. İş yerimde terfi edebilme imkânı olması benim için	1,8	1,2	3,0	35,2	58,8	4,48	0,778
4. Yaptığım işi seviyor olmam benim için	0	0,6	3,0	20,0	76,4	4,72	0,548
5. Yaptığım işin takdir edilmesi benim için	1,2	0,6	8,5	19,4	70,3	4,57	0,775
6. İş yerimdeki tatil ve izin durumu benim için	1,2	0,6	10,3	37,6	50,3	4,35	0,787
7. İş arkadaşlarım ve iş grubu ile anlaşiyor olmam benim için	1,2	1,2	5,5	29,1	63,0	4,52	0,762
8. İş yerinde sevmediğim bir göreve verilme durumum benim için	1,2	6,1	15,8	27,9	49,1	4,18	0,987
9. Çalıştığım kurumun çalışanlar için hekim ve sağlık hizmeti sunuyor olması benim için	2,4	2,4	12,1	39,4	43,6	4,19	0,917
10. Bağlı olduğum yönetici ile ilişkilerim benim için	0,6	1,2	5,5	38,8	53,9	4,44	0,710
11. İş yerimde kuruma oryantasyon ve eğitim imkânlarının olması benim için	0	1,2	16,4	39,4	43,0	4,24	0,766
12. İş yerimde karşılaştığım sorunları çözmede inisiyatif kullanabilmem benim için	0	0,6	14,5	47,9	37,0	4,21	0,705
13. İş yerimde normalden fazla çalıştırılmam benim için	1,8	1,2	15,2	31,5	50,3	4,27	0,893
14. İş yerimin fiziksel şartları (ısıtma, aydınlatma, gürültü vb.) benim için	2,4	3,0	12,1	43,6	38,8	4,13	0,914
15. Bağlı olduğum yöneticinin kurumda çalışanlar arasında yaşanan anlaşmazlıklarda uzlaştırıcı olması benim için	0	1,2	12,1	41,2	45,5	4,31	0,729
16. Kurumumdaki başarı, takdir ve ödüllendirme adaleti benim için	0	1,2	5,5	30,9	62,4	4,55	0,658
17. Kurumumda ücret dışı yapılan aynı yardımlar (giyecek, yiyecek yardımları) benim için	4,8	12,7	27,9	32,1	22,4	3,55	1,118
18. İş yerimde çalışma verimimi etkileyecek araç ve gereçlerin durumu benim için	1,2	1,2	13,9	36,4	47,3	4,27	0,836
19. İş yerimde iş görenler arasındaki görev dağılımının belirginliği benim için	0,6	3,0	9,1	44,2	43,0	4,26	0,796
20. İş yerimde çalışanların kendileriyle ilgili kararlara katılma imkânlarının olması benim için	0,6	3,0	18,2	38,8	39,4	4,13	0,859
21. Turizm eğitimi almamış kişilerin sektörde yönetici konumunda olması beni rahatsız eder.	3,0	3,6	13,0	20,0	63,0	4,36	1,013
GENEL						4,28	0,829

* 1,00-1,79: Oldukça Düşük Düzey; 1,80-2,59: Düşük Düzeyde; 2,60-3,39: Orta Düzeyde; 3,40-4,19: Yüksek Düzeyde; 4,20- 5,00: Çok Yüksek Düzeyde

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu çalışmada Gaziantep Üniversitesi Turizm ve Otelcilik Meslek Yüksekokulu 1.sınıf öğrencilerinin gelecekteki kariyer planlamalarına ilişkin görüşleri değerlendirilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %40,6'sı kız, %59,4'ü erkeklerin olduğu gözlenmiştir. Bu öğrencilerin %81,8'i ailesinde turizm sektöründe çalışan bulunmadığını ifade etmiştir. Öğrencilerin %70,9'u bölümlerini kendi isteklerine göre seçtiğini belirtmiştir. Bu durum öğrencilerin turizm okulunu aile veya arkadaş baskısı altında kalmadan seçtiğini ve meslek belirlemede özgür davranabileceklerinin işaretidir. Ancak turizm okulu dışında okuma istekleri incelendiğinde %72,1 ile evet cevabı verdikleri görülmüştür. Öğrencilerin turizm okuluna geldikten sonra fikirlerinin değiştiği söylenebilir. Bunun farklı birçok nedeni olabileceğinden, turizm öğrencilerinin turizm okulundan beklentileri farklı bir araştırma konusu olarak araştırılması uygundur.

Turizm sektöründeki kariyer olanaklarına ilişkin görüşlerini ortaya koyan sorulara öğrencilerin %59,4'ünün kariyer planlamasından kısmen bilgi sahibi olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin %70,9'unun tercihlerini kendi isteklerine göre yapmalarına rağmen %59,4'ünün kariyer planlamasından kısmen bilgi sahibi olduğunu ifade etmesi dikkat çekicidir. Bu durum öğrencilerin tercihlerini yaparken sektörün cazibesinden etkilenmesi ve eğitim süresinde sektörün istihdam olanakları hakkında bilinç düzeylerinin artmasıyla negatife dönüştüğünü belirten Baron ve Maxwell (1993) ve Litvin (2000)'in araştırma bulgularına benzer bir sonuçtur. Mezun olduktan sonra özel kurumlarda çalışmak isteyenlerin oranı %50,3'tür. Öğrencilerin %49,1'i de kendi iş yerini kurmak istemektedir. Ünlüöner ve Şahin'in (2011) belirttiği gibi turizm sektöründe kamuda düşük istihdam oranlarının öğrencileri özel sektörde çalışmaya yönlendirdiğinin sonucu olabilir. Bu oranlar öğrencilerin mezun olduktan 10 yıl sonra kendilerini görmek istedikleri pozisyonlar ile de benzerlik göstermektedir.

Analizden elde edilen sonuçlar, öğrencilerin en fazla değeri "yaptıkları işi sevmelerine" bağladıklarını ortaya koymaktadır. Bu nedenle turizm sektöründe faaliyette bulunan firmaların çalışanlara görev dağılımı yaparken, çalışanın sevdiği işi de göz önüne alarak planlama yapmaları önemlidir. Genellikle firmalar, görev dağılımında öncelikle çalışanın niteliği ve yeteneğine önem vermektedir. Bunun yanında çalışanın sevdiği işi yapmasına imkân tanınması iş gücü verimliliğini arttırabilir. Ayrıca anket sonuçlarında "işin takdir edilmesi, ödüllendirme veya diğer iş arkadaşlarıyla anlaşma" gibi ifadeler de yüksek derecede anlamlı çıkmıştır. Sessa, Kabacoff, Deal ve Brown (2007), "y" kuşağını "işine eğlenceyi katmayı seven", "iyimser", "takım halinde çalışmaktan hoşlanan" bireyler olarak belirtmektedir. Anket değerlendirmesinden elde edilen bulgular da bu özelliklere uygun bir şekilde öğrencilerin çalışma hayatında firmanın manevi anlamda motive edici tutum ve davranışlarına değer verdiğini, maddi getirilerin daha geri planda kaldığını göstermektedir. Bu nedenle turizm sektöründe "y" kuşağının tutum ve davranışları dikkate alınarak yeni insan kaynakları stratejilerinin geliştirilmesi önerilmektedir. Ayrıca turizm eğitim kurumlarında "y" kuşağının özelliklerine uygun öğrenci rehberlik birimlerinin hizmet vermesi de öğrencilerin kariyer planlarını rasyonel hale getirecektir.

KAYNAKÇA

- Aslan, Z., Ünüvar, Ş. ve Başoda, A. (2012). Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Kişilik Özelliklerinin Belirlenmesi ve Turizm Sektörüne Uyumu Açısından Değerlendirilmesi. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 23(2):203-219.
- Baltacı, F., Üngören, E., Avsallı, H. ve Demirel, O. N. (2012). Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Eğitim Memnuniyetlerinin ve Geleceğe Yönelik Bakış Açılarının Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 4(1):17-25.
- Barron, P. and Maxwell, G. (1993). Hospitality Management Students' Image of The Hospitality Industry. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 5(5):V.
- Çarıkcı, İ. H. ve Morçin, S. E. (2014). Ön Lisans Turizm Öğrencilerinin Kariyer Değerleri: Sarıkamış Örneği. *Elektronik Mesleki Gelişim ve Araştırma Dergisi*, 2(Özel Sayı):67-81.
- Çimen, H. (2008). Turizm Lisans Öğrencilerinin Mesleki Yönelimleri: Akçakoca Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu Örneği. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 19(2):194-202.
- Dinçer, F. İ., Akova, O. ve Kaya, F. (2013). Meslek Yüksekokulu Turizm ve Otel İşletmeciliği Programı Öğrencilerinin Kariyer Planlaması Üzerine Bir Araştırma: İstanbul Üniversitesi ve Gümüşhane Üniversitesi Örneği. *Elektronik Mesleki Gelişim ve Araştırmalar Dergisi*, 1(2):42-56.
- Gezen, T. ve Köroğlu, Ö. (2014). Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Kariyer Seçimine Etki Eden Kariyer Çapalarının Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(2):213-234.
- Güzel, T., Akdağ, G., Güler, O. ve Şener, S. (2014). Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Turizmde Kariyer Algılamaları: Çanakkale, Mersin ve Kıbrıs'ta Bir Araştırma. 3. *Doğu Akdeniz Sempozyumu*:176-187. Mersin.
- Litvin, S. (2000). Tourism Student Perceptions of a Travel Agency Career. *Tourism and Hospitality Research*, 1(4):295-312.
- Olçay, A. (2008). Türk Turizmde Eğitimin Önemi. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2):383-390.
- Olçay, A. ve Düzgün, M. (2015). Turizm Eğitimi Gören Öğrencilerin Meslek Seçimlerinin Kariyer Çapaları ile Uygunluğunun Değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(3):1127-1148.
- Olçay, A. ve Düzgün, M. (2015). Turizm Sektörünün İstihdam Niteliğinin Öğrencilerin Kariyer Planları Üzerindeki Etkisi. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 12(3):49-72.
- Olçay, A., Sürme, M., Düzgün, M. ve Çinpolat, M. (2016). Turizm Önlisans Öğrencilerinin Eğitimlerine İlişkin Beklentileri. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(15):321-338.
- Sessa, V. I., Kabacoff, R. I., Deal, J. and Brown, H. (2007). Generational Differences in Leader Values and Leadership Behaviors. *Psychologist-Management Journal*, 10:47-74.
- Tahtaloğlu, B. (2012). Turizm Eğitimi Almakta Olan Üniversite Öğrencilerinin Kariyer Planlamalarına İlişkin Görüşlerin İncelenmesi. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Türkay, O. ve Eryılmaz, B. (2010). Kariyer Değerleri ve Kariyer Yolu Tercihleri İlişkisi: Türk Turizm Sektöründen Örnekler. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (İLKE)*,(24):179-199.

Ulama, Ş., Batman, O. ve Ulama, H. (2015). Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Kariyer Algılamalarına Yönelik Bir Araştırma: Sakarya Üniversitesi Örneği. *Bartın Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 6(12):339-366.

Ünlüönen, K. ve Boylu, Y. (2005). Türkiye'de Yükseköğretim Düzeyinde Turizm Eğitimindeki Gelişmelerin Değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(12):11-32.

Ünlüönen, K. ve Şahin, S. Z. (2011). Turizmde İstihdam. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(37): 1-25.

Üzümcü, T., Alyakut, Ö. ve Günsel, A. (2015). Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Mesleğin Geleceğine İlişkin Bakış Açuları. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(33):179-199.